

KURYER LITEWSKI

w Wilnie w Piątek dnia 16 Grudnia r. s. 1821 roku.

KRÓLESTWO POLSKIE.

Warszawa, dnia 21 grudnia.

We wtorek, d. 6 (18) b. m. obchodzono tu uroczystość imienin J. C. M. W. Xiecia Mikołaja, przez nabożeństwo i Te Deum w metropolitalnym kościele w obecności władz publicznych, i przez oświecenie domów wieczorem.

Wczoraj mieliśmy 4ry stopnie zimna; dziś jest 6.

AUSTRYA.

(z Gaz. Warsz.) Wiedeń, dnia 7 grudnia. Po między wielu Damami, które niedawno N. Cesarzowa zaszczyciła orderem krzyża gwiazdowego, znajduje się także Antonina Gołaszewska z domu Komarowska.

Arcey-Xiażę Vice-Król królestwa Lombardzko-Weneckiego przybył dnia 1 b. m. z małżonką swoją do Wenecyi. W Mantui, dokąd przybył dnia 23 z. m. i dwa dni bawił, odwiedziła go Arcey Xieźna Marya Ludwika Xieźna Parmy.

Tryest, dnia 28 listopada. Ali Basza jest na koniec wolnym od niebezpieczeństwa turków, a Churschid Basza poniósł zupełną klęskę. Zamek Prevesa ściśle opasano. Suliotowie zdobyli Parge. W Croi (mieyscu urodzenia Skanderberga) i Durazzo, podnieśli Bejowie chorągiew buntu.

Podług urządzenia cesarskiej rady wojennej port w Smirnie ma być uważany za miejsce środkowe, z którego flota austriacka wypłynąć ma na Archipelag, krążyć między Kandya, Rodem, Cyprem i Alexandryą, oraz zasłaniać okręty kupieckie austriackie od napaści powstańców greckich. Dowódcy rzeczony floty, mają utrzymywać ciągle związki z konsułami austriackimi w Smirnie i internuncyuszem w Stambule, tudzież dawać baczność tak na powstańców greckich, jako też na korsarzy tureckich, którzy nie znając praw morskich, na wszystkie okręty chrześcijańskie bez wyjątku napadają.

NIEMCY.

(z Gaz. Warsz.) Od brzegów Menu, dnia 4 grudnia. Hrabia Buol-Schauenstein, prezydujący poseł austriacki na seymie Związku Niemieckiego, powrócił wczoraj z Wiednia do Frankfurtu. Dla śpiesznej podróży, wysłano gońca gabinetowego, aby zamówił konie na stacyach pocztowych.

Pewny młodzieniec znakomitego rodu w Frankforcie, niewiadomo z jakiej przyczyny, strzelił ze dwóch pistoletów do przechodzącego koło jego mieszkania radcy mieyskiego, lecz szczęściem chybił. Postrzelił potem niebezpiecznie urzędnika policyjnego, który chciał wejść do pokoju jego. Został osadzony w więzieniu.

W roku 1806 rząd hesko-darmstadtzki zaciągnął pożyczkę w Frankforcie, dał kilka majątności na jej zabezpieczenie i opłacał prowizyą do roku 1810. Oświadczył potem, iż gdy te majątności dostały się Xieciu Nassauskiemu, powinien także i dług przyjąć. Wytoczony spór odesłał seym Związku Niemieckiego do sądu apelacyjnego bawarskiego w Monachium, który wyrzekł: iż W. Xiażę darmstadtzki obowiązany jest zaspokoić wierzyteli, zastrzegając sobie obrachunek z Xieciem Nassauskim.

Dnia 5. Na wyspach Cerigo i Itace zamieszania biorą niebezpieczny obrót; wielu anglików

i turków utraciło już tam życie; nakazano rozbroić mieszkańców wysp jońskich.

Doktor Wolfers, w mieście Loemferde, wyznania moyseszowego, wydał następującą do spółbraci swoich odezwę:

I z r a e l i c i !

„Rozmaite są zdania względem polepszenia stanu waszego. Jedni żądają konsystorza, drudzy sanhedrynu, inni wyższej jeszcze władzy, i t. p. Gdy jednak dzieje Izraelitów dowodzą, iż ani ucisk, ani pogarda wpojony w dusze ich wiary zachwiać nie mogły, potrzeba więc użyć Izraelitów myśleć i działać, ażeby lepsze uczucia wlanemi w nich być mogły. Trudne zaiste, ale podobne jest uskutecznienie tego. Jak dobroczynnie działał już konsystorz w Kassel?... Jak dobroczynne są terazniejsze naukowe dla izraelickiej młodzieży po wielkich miastach zakłady?... Jak wiele chwalebnych dzieł pedagogicznych ułożyli już uczeni nowi Izraelici?... Istniejące teraz szkoły, lubo zbawiennie na szczególne osoby działają, nie mają jednak dostatecznego na ogół wpływu. Utworzyć się więc musi związek, mający na celu poprawę stanu Izraelitów. Nie będą mogły należeć do niego żadne inne wyznania; cokolwiek zaś uczyni się, podane będzie pod zatwierdzenie rządu. Nie jestem wprawdzie sam z siebie w możności dopełnić tak ważnego dzieła; wzywam więc wszystkich światłych Izraelitów, ażeby w tej mierze ze mną się połączyli, abym z nimi rozważył, jak tą dobrą sprawą kierować należy. Z radością przyjmę każde w tym względzie przesłane mi pismo. Połączcie się więc do brzy i zacięni bracia Izraelici!.. Nie odwołujcie tak ważnego dzieła. Usłuchajcie mego przełożenia, i rozważcie je wraz ze mną. Nie lękajcie się niczego. Nie odstraszaście się przesadami od rozpoczęcia czegoś wielkiego, dobrego i prawdziwego.... Uznawamy Moytesza prawodawcą Izraelitów i poświęćmy mu nasz związek. Wkrótce uyrzemy wschodzące prac naszych plony, gdyż spróbujemy wszystkiego; a zachowamy co jest najlepsze. Do was to odwołuję się teraz, zacni rabiniowie: wy bowiem najlepiej stan nasz znacie. Obyście zamiary moje poznali, i przed gruntownem ich rozważeniem przeciwnego nie podnieśli głosu. Wolfers.

WŁOCHY.

(z Gaz. i Korr. Warsz.) Od granic włoskich dnia 19 listopada. Zabójca biskupa Tomasi z Aversa, zowie się Carmine Mormile, znany pod nazwiskiem il Generale. Był dawniej adjutantem przy jenerale francuzkim, i wiele należał do ostatniej rewolucyi neapolitańskiej. Wuj jego, kanonik Bornini, był wielkim mistrzem loży Alta-Vendita, i dla widoków swoich wspierał rodzinę Mormile. Po przywróceniu zaś porządku rzeczy, osadzono tego kanonika w klasztorze, i zabrano mu cały majątek, do czego się zabity biskup niewięcey przyłożył. Napróżno Mormile prosił biskupa o uwolnienie wuja swego. Przez zemstę więc odebrał mu życie. Król neapolitański ustanowił sąd wojenny na zabójcę, który po zapadłym wyroku śmierci d. 17 b. m. ścięty został.

W piśmie ministra sekretarza stanu, umieszczonem w gazecie Królestwa Obojey Sycylii, do prezesa junty oświecenia publicznego, kardynała arcy-biskupa neapolitańskiego, znajduje się między

innem, co następuje: „Kiedy syn Bozki nadał *ś. Piotrowi* i apostołom moc nauczania ludzi, musimy więc i biskupów, jako ich następców, uważać za nauczycielów czystej i prawej moralności. Ze zaś dzieci pierwsze nauki od swoich rodziców odbierają, którzy znowu, jeżeli sami nie są oświeceni, dzieci swych nauczyć nie mogą, a słuchanie kazań pomaga rodzicom do umocnienia się w bojaźni Bożkiej, dla tego wszyscy nie uczęszczający na kazania, mają być za tułaczów uważani, a mający weyść w związku małżeńskie, najsurowszy *examen* zdawać powinni.”

Dnia 28. Przybył do *Liwny* d. 21 b. m. okręt neapolitański *Wulkan*, płynący z wyspy *Cypru*. W drodze zatrzymał go korsarz grecki, który kazał okuć kapitana i wszystkich jego ludzi, oraz 3 podróżnych żydów, a okręt zaprowadził do małej wysepki *Caro* leżącej między *Kandyą* i *Rodem*. Tam chciał zaraz zamordować trzech żydów, ale na prośbę kapitana, śmierć ich wstrzymaną została. Byliby niezawodnie straconymi, gdyby nie nadpłynął grecki korsarz, który skutecznie wstawił się za uwolnieniem okrętu. Wszakże zabrano żydom 20 tysięcy piastów tureckich, wszystkie ich rzeczy, tudzież znaczną część ładunku okrętowego, złożonego z materii jedwabnych i innych towarów. Zabrano nawet suknie kapitanowi, który zapłacił 1500 talarów dla ocalenia żydów.

Wszyscy nauczyciele i nauczycielki w szkołach prywatnych w *Neapolu*, powinni dawać naukę w otwartych izbach, aby urzędnicy policyjni lub kommissarze publicznego oświecenia, mogli weyść w każdym czasie, i mieć dozór.

Kassy publiczne w *Neapolu* tak są ubogie, że w dniu ciągnięcia loteryi nie miano czém zapłacić wygrywających biletów.

W nocy z dnia 4 na 5 listopada straszna była burza na morzu adryatyckim, która bałdzo wiele okrętów, zwłaszcza przy brzegach *Ankony*, zatopila lub pogruchotała.

Xiążę Stanisław Poniatowski przybył dnia 25 listopada do *Rzymu*.

PORTUGALIA.

(z *Kor. Warsz.*) *Lisbona*, dnia 15 listopada. Na sessyi dnia 10go bieżącego miesiąca, wyrzekły stany, że gdy wyniesienie na wyższe stopnie oficerów, którzy przybyli z Królem do *Lisbony*, za to tylko, iż odbyli tę podróż, jest przeciwne prawom i porządkowi wojskowemu, przeto uważa się toż wywyższenie za niebyłe; będzie atoli mianęty wzgląd na zdatnych i prawdziwie zasłużonych. W skutku tej ustawy, kilku jenerałów, których całą zasługą było, że z Królem podróżowali, i osypani byli zaszczytami, nie należąc nigdy do wojny, będą wymazani z listy wojskowej, przez co zrobią miejsce tym wojskowym, którzy posiadają zaufanie narodu i wojska.

Dnia 11go była sessya ranna i wieczorna bardzo długo. Na pierwszej rozprawiały stany o zniesieniu podatków, któremi większa część dóbr królestwa jest przeciążoną. Prawie wszyscy deputowani byli za ich zniesieniem, jako nagle potrzebnem do ożywienia rolnictwa przywalonego ogromnym ciężarem opłat, przeznaczonych na utrzymanie próżniactwa klas uprzywilejowanych. Lecz trudność w wypłaceniu pensy, któreby po zniesieniu tych opłat musiał skarb płacić, zagnęła stany do odłożenia nadal tego projektu; a tymczasem każdy deputowany ma obmyślić i wygotować na piśmie najlepszy sposób zaradzenia w tej mierze. Na sessyi wieczornej czytano projekt prawa względem urzędzenia nowych legionów gwardyi bezpieczeństwa publicznego. Zmowy mianey przy wprowadzeniu tego projektu pokazało się, że *Portugalia* powinna mieć 34,645 wojska pieszego i konnego, lecz teraz jest go tylko 21,416, z którego 1536 ludzi pełni służbę w *Brazylii*.

Dnia 12go wzięły stany pod rozwałę 97 artykuł konstytucyi, który tak brzmi: „Oprócz całej mocy prawodawczej, mają także stany moc: 1) przyjmowania przysięgi od Króla, Królewica następcy, Rejency lub Rejenta; 2) uznawania Kró-

lewica następcy za prawego dziedzica tronu, i zatwierdzania planu edukacyi jego; 3) mianowania opiekuna dla Króla małoletniego; 4) wybierania Rejency lub Rejenta w powyższych przypadkach, i oznaczenia granic ich władzy; 5) rozstrzygać wątpliwości mogące zachodzić względem następstwa tronu; 6) zatwierdzania traktatów zaczepnego i odpornego przymierza, posilkowych i handlowych; gdyby zaś szło o odstąpienie jakiej części kraju portugalskiego, potrzeba na to dwóch trzecich części głosów w stanach; 7) oznaczania corocznie liczby wojska lądowego i morskiego, stosownie do stanu pokoju i wojny; 8) dozwalania lub wzbraniania weyścia wojska obcego, czy lądowego, czy morskiego, do królestwa lub jakiego portu jego; 9) stanowienia corocznie podatków, uchwalania wydatków publicznych, zatwierdzania rozkładu stałych podatków w całym królestwie, czuwania nad użyciem dochodów publicznych, i rachunkami dotyczącymi się dochodów i wydatków; upoważniania rządu do zaciągania pożyczek, gdy te będą nieodzownie potrzebne; 10) obmyślenia sposobów wypłacania długu publicznego; 11) urzędzenia administracyi dóbr narodowych, i uchwalania ich zbycia w potrzebie; 12) stanowienia lub znoszenia urzędów publicznych, i wyznaczania im płacy; 13) oznaczania napisu, wartości, stępla i nazwiska monet; 14) czuwania nad zachowywaniem konstytucyi i praw, słowem, nad dobrem narodu.” Artykuł ten przyjęto w całości bez żadnego sporu, wyjąwszy punkt ostatni, który uznano za niebędący na swoim miejscu w tym artykule.

Artykuł 98my, w którym jest mowa o nieustającej deputacyi stanów, i zgromadzaniu się ich nadzwyczajnie, dał powód do zwawey rozprawy co do liczby członków tej deputacyi, których według projektu ma być 7, a między nimi trzech wziętych z pomiędzy deputowanych zamorskich. To gatunkowanie deputowanych na portugalskich, brazylijskich, wyspowych i afrykańskich nie podobowało się części stanów, i żądali niektórzy, aby zaprzestać tego rozróżniania deputowanych, lecz żeby wszyscy zwani byli deputowanymi portugalskimi, i żeby członków nieustającej deputacyi wybierała większość głosów. Dalsze roztrząsanie tego artykułu do następnej sessyi odłożono.

Deputowany *Bastos* podał takie wnioski: 1) Żadne prawo nie może być uchwalone ani cofnięte bez koniecznej potrzeby; 2) na początku panowania każdego Króla będzie oznaczona lista cywilna na cały czas panowania; 3) gdy wolność druku powinna doznawać silnej opieki, członkowie rady opiekujący się wolnością druku mają być natychmiast wybrani; 4) kandydatów na radców stanu będą podawały stany Królowi; 5) petycje i zażalenia przysyłane do stanów zaraz będą wzięte pod rozwałę; 6) odpowiedzialność ministrów i innych urzędników trzeba przywieść do skutku.

Po długiej rozprawie, uchwalili stany, że zakonnicy i zakonnice sekularyzowani używać będą wszystkich praw cywilnych, jak xięża świeccy, i że mogą odziedziczać majątki, i czynić testamenty.

Dnia 16. Zatwierdził Król i kazał ogłosić uchwałę stanów znoszącą wywyższenie rozmaitych wojskowych na okęcie, który przywiózł go z *Brazylii* do *Lisbony*.

Na sessyi stanów dnia 15go bieżącego miesiąca rozprawiano długo nad projektem Pana *Carneiro*, tyczącym się zniesienia kościoła patryarchalnego w *Lisbonie* i t. d. Nakoniec, podał prezes stanom do głosowania trzy następujące zapytania: 1) Czy kościół patryarchalny ma być zniesiony? Uchwalono to 94 głosami przeciw 4. 2) Czy wypada prosić o bullę papieżką na to, i na przywrócenie dawnego kościoła arcybiskupiego? Zgodzono się jednomyślnie. 3) Czy mają być rozpoczęte niejaki odmiany w beneficjach i urzędach kościoła patryarchalnego? I na to się zgodzono, a resztę tego projektu do dalszego czasu odłożono.

WYSPY JONSKIE.

(z *Korr. Warsz.*) Duch powstania na wyspach naszych coraz się szerzy. Zamordowano już wie-

lu anglików i turków. Rząd nasz (angielski) wydał rozkaz rozbrojenia wszystkich mieszkańców.

MULTANY I WOŁOSZCZYNA.

Stojące u nas wojsko tureckie na płonną wieść o zbliżaniu się wojsk rosyjskich przejęte zostało powszechną trwogą. Gdy ta pogłoska rozeszła się w okolicach Bukarestu, wszyscy turcy porzucili swoje chorągwie, i rozbiegli się w różne strony. Dowódcy bynajmniej nie mogą polegać na karności turków, a janczarowie dopuszczają się coraz większych gwałtów. Niedawno zrabowali w Jassach dom konsula pruskiego. (z *Korr. Warsz.*)

TURCYA.

(z *Korr. Warsz.*) *Stambuł, dnia 10 listopada.* Powiększając trwogę codzienne doniesienia z Armenii o coraz większych postępach Persów. Wydali już oni uroczyście wojnę Porcie, zajęli miasta Erzerum i Bagdad. Na czele wojska perskiego jest syn Szacha, następca tronu. Dla poznania charakteru jego przytoczymy rozmowę jego z Francuzem Panem Jaubert, mianą przed 10 laty w Tauris. *Widzisz przed tobą cudzoziemcze (rzekł on) wojsko, dwór i wielką władzę, lecz widzisz i nieszczęśliwego Xięcia. Jakże mogą być szczęśliwym, gdy cała moja odwaga na widok hufców rosyjskich zadrżała? Lud czyni moje wychwał; ale ja znam moją słabość. Gdzież są zdobyte przeze mnie miasta i kraje? Gdzież pomniki dzieł moich? Jakim sposobem mężtwu rosyjskiemu zdołaliście się oprzeć? Czyliż na wzór władcy rosyjskiego (Piotra W.) mam miasta wasze zwiedzać, i kraj mój opuścić? Dlaczegoż z taką szybkością posuwacie się na przód, a dla czego my zostajemy na miejscu? Zadziwiająca ta mowa ma zaiste odcień wielkości.*

W Bułgarii powieszono znówu sześciu biskupów greckich.

Stary Basza Janiny wyprawił swe wojsko do Peloponezu na pomoc Grekom.

(z *Gaz. Zusc.*) *Od brzegów Wisły, dnia 20 listopada.* Poruszenia Persów zdają się mieć związek z powszechnym planem uderzenia, ułożonym przeciw Porcie, a w którym nie przypominano o żadnej sile odpornej, jakaby powstać mogła. Xiążę następca perski, który w niczem nie jest podległy Szachowi oycu swemu, i uznany jest za pana najpiękniejszej i najbogatszej połowy Persyi, dowodzi przedniejszą częścią wojska perskiego. a we względzie swoich zdobywczy posiada wszelką rekoymią, jakiej tylko żądać może. Przez w mieszanie się Persów odcięte zostanie wszelkie prowadzenie karawan do Konstantynopola, co wielki wpływ tak na opatrzenie w żywność stolicy jak i na źródła państwa mieć będzie. Przestrożne te równiny azjatyckie posłużą najlepiej Xiążęciu perskiemu do rozwinięcia całej siły przewybornej jazdy swojej, tak, że zgrając tę spędzony z chłopów i rzemieślników piechoty, w kilku bitwach zupełnie zniszczyć może. Rozumieją, że spodziewać się należy nowych poruszeń po Wehabitach, tak, że Porta uyrzy się ze wszystkich stron napađioną. Anglicy mają być w wielkiej obawie o prowincye swoje indyjskie północne.

(z *Gaz. Zusc.*) *Tryest dnia 22 listopada.* Z Epiru otrzymano nader pomyślne dla greków wiadomości. *Ali Basza* ma być w rzeczy samej o swobodzonym, a *Churszyd Basza* pobitym. Zamek *Prevesa* był ściśle opasany. Sulioi zajęli nakoniec *Pargę*. W *Croja* (mieyscu urodzenia *Skanderberga*) i w *Durazzo* (port w Albanii, w którym zwyczajnie wsiadają na okręty do Włoch), zatknęli bejowie chorągiew buntu; wszakże muszą mieć zamiar całkiem różny od greckiego, ale są zawsze buntownikami, a tćm samćm nieprzyjaciółmi tureckimi, którychby Porta nie życzyła sobie zapewne w tey chwili.

(z *Gaz. Zusc.*) *Od brzegów Dunaju dnia 28 listopada.* Właśnie w tey chwili otrzymano wiadomość, że grecy pobili turków pod *Kassandra* i ciągną z pśpiechem ku *Salonice*. Nadto port tego miasta blokowany jest od niedawnego czasu (wiadomość jest z dnia 10 listop.) przez 20 do 30

okrętów hydrysckich. Naywiększy nieład panuje w *Salonice*.

Od granic włoskich dnia 26 listopada. Wiadome wypadki w Grecyi wznieciły także podejrzenie Porty przeciwko Serwianom, i wiadomo nam z dobrego źródła, że początkowy plan udzielenia Serwianom, stosowney do życzeń ich, organizacyi, całkiem od Dywanu odrzucony został. Mówią też, że odtąd (nie wiadomo z jakich przyczyn) Serwianie traktowani być mają jako nieprzyjaciele Porty, a kraj ich osadzą turcy. W rzeczy samej ściągają się wojska nad granicami Serwii. Zda się, że chcą niejako pobudzić Serwianów do buntu.

NIDERLANDY.

(z *Gaz. Warsz.*) *Haga, dnia 4 grudnia.* W nocy z dnia 2 na 3 b. m. mieliśmy tu straszne grzmoty. Burza jeszcze nie ustała. Na morzu zrzadziła wielkie szkody.

PRUSSY.

(z *Gaz. Warsz.*) *Berlin, dnia 15 grudnia.* Niedawno przybył tu goniec gabinetowy niderlandzki z *Hagi*; wyjechał zaś ztąd goniec gabinetowy francuzki do *Paryża*; przejeżdżali nakoniec tćdy dway gońcy, jeden francuzki wysłany z *Pebersburga* do *Paryża*, a drugi angielski wyprawiony także z *Petersburga* do *Londynu*.

SZWECYJA.

(z *Korr. Warsz.*) W wydanćm w Sztokolmie dziełku, pod napisem: *Obraz nieludzkiego postępowania barbarzyńców turków z chrześcijanami*, doniesiono: iż wielu młodych Szwedów wybiera się na wojnę przeciw turkom, i że zamówiony już jest w *Carlsham* okręt na przewiezienie wojennych potrzeb do Grecyi.

WIADOMOŚCI ROZMAITE.

(z *Gaz. Zusc.*) Rząd angielski, jak o tćm jednć z gazet niemieckich donosi, pożyczć rządowi duńskiemu 3 miliony funt. szterl. na kilka lat bez procentu. Niektórzy uważają to za *subsidium*, i domyślają się przymierza zaczepnego i odpornego.

Był to okręt turecki liniowy, który palć się szukał ratunku w *Zante*, a przez mieszkańców odpędzony został na morze. Od tego czasu, między mieszkańcami a Anglikami, zaszło już kilka krwawych utarczek. Większa część wysp powstała dla uwolnienia się od opieki angielskiej.

Donoszą z *Neapolu*, że korpus jeden austriacki czyni w rzeczy samej przygotowanie do powrótu. W nowey armii neapolitańskiej, która się ze czterech regimentów składać będzie, miano już dwa urządzić.

Flota turecka miała w istocie zamiar udać się do portu *Suda* w *Kandy*, ale mimowolnie zapędzonć została ku *Hydrze*, a wtedy uznalć za lepszą, udać się do *Dardanellów*. Okoliczność ta okazuje, ile flota ucierpiała, i uratowała podobno kandyotów.

Wychodzący w *Smirnie* *Spektator Wschodni* wyznaje teraz, podobnie jak *Dostrzegacz austriacki*, że grecy doznają w rzeczy samej wielkiego okrucieństwa od turków; ale zapewnia za to, że pierwsi są lekkomyślni, próżni i bez żadnego zastanowienia, tureckie zaś lenistwo nazywa spokojnością umysłu, ociężałością roztropnością, dumę uczuciem mocy, wściekłością energią, zjadliwą mściwością stałością charakteru. O! jakże niedorzecznie może rozprawiać nawet rozsądny człowiek, kiedy broni sprawy, którą sam za złć poczytuje.

Aptekarzowi jednćmu w Prusiech przyszła do głowy myśl oryginalna, pisać do pewnego Xiążęcia, i w przypadku wojny z turkami, podać plan, jakby ich z wielką łatwością mocno przestraszyć, a tćm samćm i zwyciężyć można. A mianowicie, żeby z kilka tysięcy kozaków pomazać fosforem, i kazać im uderzyć w nocy na wojsko tureckie. Turcy, rozumiejąc, że hufiec duchów piekielnych przeciw nim postćpuje, śpiesznie uciekać zacząć, i nie stanć już zapewne do bitwy. Mądry radca nie był jednakże wolnym od osobistych widoków: żą-

dał bowiem oddania sobie podradu na dostarczenie potrzebnej ilości fosforu.

Turcyja azyatycka jest wielkim obrazem gromu, na którego wojenne źródła mnóstwo przyjaciół greckich z wielką obawą, a przyjaciele Turków (że się i tacy znajdować mogą!!) z ufnością poglądają. Nie będzie więc od rzeczy bliżej mu się przypatrzeć, i stopień jego niebezpieczeństwa wiernie ocenić. Według najnowszego i najdokładniejszego rachunku, Turcyja azyatycka, nie licząc Arabii, która jest teraz nieprzyjazną dla Turków, posiada około 24 tysięcy mil kwadratowych, zamieszkanych od 11 milionów ludzi, z których najwyższymi licząc, większa połowa, a zatem 6 milionów jest Turków. Aż nadto będzie, kiedy ze 3 milionów mężczyzn policzymy cały milion zdolnych do boju, to jest: za zdrowych i dość silnych do podniesienia szabli, *jeśli się im podoba*. Daymy wreszcie, że ci wszyscy, bez względu na zatrudnienia i rodzinę, uczynią; ale ileż ich przyjdzie do Europy, kiedy rozważymy, że milion ten rozsiany jest na 24 tysiącach mil kwadratowych; że ciągle na tak niezmiernym przestrzeni strzedz muszą miast swoich przynajmniej przeciw 500,000 zdolnych także do boju chrześcijan, którzy już powstałi, albo gotowi są to uczynić; że do północno-wschodnich prowincyj wpadło już sto tysięcy, w znacznej części na sposób europejski wyćwiczonych Persów, którzy już kilka bitew wygrali i miasta pozabierali, a idąc coraz daley zagrażają siedlisku tych, którzy do Europy pociągnąć mieli. Wieleż ich tedy przyjdzie? A ci, którzy to uczynią, są dzikimi hordami rozbojniczymi, straszniejszymi dla swoich dowódców i jednowierców niżeli wojska europejskie. Wreszcie na ileż punktów podzielić ich trzeba, kiedy w każdej prowincyi europejskiej walka z chrześcijanami albo wybuchnęła, albo w każdej chwili wybuchnięciem zagraża! W tym roku może Porta opierać się jeszcze będzie; w następującym zaś, chociażby i w Europie uderzenie ja-

kie nastąpiło, mogłaby tylko, jak się zdaje, błagać albo uciekać.

Uciekający, którzy przybywają do granicy austriackiej, donoszą zgodnie, że kiedy dowódcy tureccy w Multanach i Wołoszczyźnie (w każdym zdarzeniu wielką zuchwałość okazują, przeciwnie żołnierze ich przy każdej fałszywej pogłosce o zbliżaniu się wojsk rossyjskich największym przejęci są strachem.

Londyńska gazeta *Statesman*, wyraża, jak się zdaje, prawdziwie: „że między grekami a Turkami przyszło do tego, iż wojna *nie może* ustać, póki ostatni znajdować się będą w Europie. Wszelkie załatwienie byłoby tylko zawieszeniem broni.” Gazeta *Courier* nie przestaje zaprzeczać, ale przyczynami jej jest zawsze, że dwóch ministrów ułożyło tak, a nie inaczej, między sobą. Ale czyż ministrowie są panami losu? Możeż rozumny minister uczynić co roztropniejszego, jak postępować uważnie za nieocfionym, na prawach przyrodzenia umysłu ludzkiego opartym biegu przeznaczenia? Ktoby sobie tuszył że więcej potrafi,..... — Któż z ludzi jest panem choć *własnego* tylko losu?

Basza Egiptu pisał do baszy cypryjskiego, żeby też przestał wywierać szaleństwo swoje przeciw chrześcijanom; wysłał nawet okręty dla przyymowania wszystkich uciekających chrześcijan, i przewiezienia ich bezpłatnie do Egiptu, gdzie znajdują wszelką pomoc. Kazał też wezwać mieszkańców *Hydryi*, aby przybywali do niego ze wszystkimi swemi okrętami i skarbami, i, jeśli by zmuszeni byli opuścić swoją ojczyznę, osiedli w Egipcie. Basza ten zdaje się być większym politykiem jak *Kuryer londyński*, i może być z czasem jednym z potężnych władców.

Kurs wileński na assygnaty: od dnia 13 grudnia rubel srebrny, 3 ruble kop. 84½, czerwony złoty nowy rubli 11 kopiejek 71, stary rubli 11, kopiejek 52, imperyał rub. 37 kop. 32½.

Wolno Drukować F. N. Golański Czł. Kom. Cenz. — w Wilnie w Drukarni Redakcyi.

P o z e w.

3. ALEXANDER Pierwszy Samowładnający całą Rossyą etc. etc. etc.

Urodzonym Rafałowi Stengwiłowi b. pisarz ziem. trockiemu opiekunowi b. zeszytej Anny Przyborówny chesznikowej mozyrskiej, oraz utrzymującemu wszelki majątek ruchomy i sumowny po niej pozostały do odpowiedzi, a zaś Trojanowi, Przyborowi, podkomorzemu rzeczyckiemu successorowi *teyże* Anny Przyborówny, oraz Star. Abrahmowi Litmanowiczowi, o rubli sr. 350, Urodz. Janowi Łoweyce szamb. o zł. pol. 16,000, Kasperowi Pruszanowskiemu sędziemu ziem. bobruyskiemu o czer. 150, Hilaremu Dawidowiczowi rotm. ptu pińskiego o czer. 300, zeszytej Annie Przyborównie zawinijacym do odpowiedzi za dług *teyże* Przyborówny przypozywajacym się z aresztem: pozew po dekrete suspensionis przed sąd grodzki Wileński na roczki xbrowe i po nich na następne: z cytacyi Ur. Onufrego Jasiewiczza, który obżał. pozywa w referencyi do dwóch dekrétów grodz. Wileń. w *tey* materji zapadłych, a w szczególności zaś o to, iż co żalcy mając sobie dekretem grodz. Wileńskim oczywistym w roku 1810 junii 21 dnia zapadłym rubli sr. 180 i kop. 49½, oraz zł. pol. 200 na zeszytej Przyborównie i wszelkim jej majątku przysądzoną sumę, lecz gdy taż Przyborówna nieuściwsiwszy się z takiego zawinienia zeszyła z tego świata, a majątek wszelki jaki po niej pozostał, to jest w ruchomości, gotowych pieniądzach i obligach na powyższy zacytowanych osobach pozostał w rękę obżał. Stęgwili, przeto żalcy stosownie do dekrétu grodz. Wileń. w roku 1821 mca junii 8 dnia zapadłego, pozywa wszystkich obżał. i prosi o approbatę aresztu zakładającego się, poczem o sądzenie summy rubli sr. 180 kop. 49½ i zł. pol. 200 kapitalney z procentem i expensem prawnym, w jak najkrótszym terminie pod karami sprzeciwienia na wszystkich obżałnych, oraz tego decydowania co w sprawie proszonym będzie S. Z. Melioratione.

Roku 1821 mca xbra 1 dnia. Wóznw niżej wyrażony świadczę iż, tę kopią pozwu w sprawie Urodz. Onufrego Jasiewiczza Ur. Rafałowi Stengwiłowi b. pisarzowi ziem. trockiemu, Trojanowi Przyborowi, successorowi zeszytej Anny Przyborówny a zaś Star. Abrahamowi Litmanowiczowi, Janowi Łoweyce szamb., Kasperowi Pruszanowskiemu sędz. ziem. bobr., Hilaremu Dawidowiczowi, zawinijacym zeszytej Annie Przyborównie do odpowiedzi z aresztem przed sąd grodz. ptu Wileń. na roczki xbrowe do Gazety Kuryera Lit. podałem. Ignacy Mariański Wóznw Ptu Wileń.

Roku 1821 mca xbra 1 dnia takowy pozew Redakcyja Kuryera Litewskiego umieścić może w *teyże* Gazecie świadczę.

Józef Horodeński Sędzia Grodz. Wileń.

5 Niżej podpisany z moey plenipotencyi przez JW. Daniela Buczyńskiego Prezesa Sądu Granicz. appellacyjnego Ptu Zawileyskiego wydanej, zawiadamia, że Starozakonny Hirsz Leybowicz obywatel Wileń. z JW. Stanisławem Pilsudskim Marszał. Ptu Telszewskiego za zapisem obligacyynym w Sądzie Ziem. Oszm. rozwinawszy proceder uzyskał dwa dekrety, pierwszy oczywisty pod r. 1817 julii 7 i 8 dnia z przysądzeniem sumy rub. sr. 3,420, drugi ultymarny konwikcyi, jakowa summa wespół ze skutkami zupełnemi przez dokument wlewkowy w aktach Grodz. Ptu Wileń. przyznany za należność JW. Buczyńskiemu wieczystcie oddaną i odstąpioną została, a w dalszej kolei pod r. 1821 września 21 d. zakroczył dekrét ultimarney konwikcyi, aby zatem, na przelaną sumę Staro. Leybowicz długow niezaciągał, ewikcyi nieopisywał, lub w układy o *tey* sumę z nikim niewchodził ninieysze czyni się ostrzeżenie.

Jan Kniaziewicz Adwokat subseł. Wileń.

Ze takowe ostrzeżenie w Kuryerze Lit. drukować wolno zaświadcza Karol Romanowicz Sędzia Grodzki Ptu Wileń.

Wilno dnia 16 Grudnia 1821 roku v. 5.

Doniesienie teatralne.

W następującą Niedzielę to jest dnia 17 t. m. i r. daną będzie pierwsza reprezentacja tragedyi Pana Ducis z francuzkiego przełożoney wierszem przez K. Brodzińskiego, we 4 aktach pod tytułem:

A B U F A R
czyli
RODZINA ARABSKA.

Przedaż lub arenda miasteczka.

1. Kommissya Sądowa Edukacyyna Gubernii Wołyńskiej, Podolskiej i Kijowskiej, postanowieniem swem z d. 17 listopada r. b. zdeterminowała część Edukacyyną Miasteczka Łabunia w powiecie Zasławskim na sprzedaż, lub za niedóysciem sprzedaży, wypuścić część w sześcioletnią arendowną possessyą przez licytacją publiczną, wyżey postępującemu i takową licytacją osobném obwieszczeniem drogą właściwą do publiczney wiadomości podać się mającém ogłosić. W skutek takowego postanowienia Kommissya ogłasza ninieyszem iż w dniach 20, 21 i 22 lutego 1822 roku w Krzemieńcu, w miejscu zasiadania Kommissyi ninieyszey będzie się odbywać licytacja publiczna pomienioney części M. Łabunia na wieczystą sprzedaż. Część ta, wydzielona funduszowi Edukacyynemu z rozbioru Stępkowskiego w summie złotych 206,808 groszy 6 zawiera w sobie chat rolniczych 28 z przyzwoitym dla nich wydziałem pola i sianożęci, ma łany dworskie i sianożęci w stosunku ludności, las oddzielny, okrom folwarku i zabudowań gospodarskich: należy do niej oficyna murowana w mieście i ma pewny udział w ogólney mieyskiej arendzie. Ta część puszczone w possessyą arendowną przez licytacją, czyniła w ostatniem trzyleciu rubli sr. 870 na rok, okrom podatków ściągających się do dziedziców, które possesor na siebie przyjął. Chcący zapisać się na licytanta nabycia na wieczność tej części, ma złożyć w kassie depozytowey funduszu Edukacyynego przy Kommissyi swej będącey, ruoli sr. 500 w zakład że od postąpioney przez siebie przy licytacji summy szacunkowey nieodskoczy, w którym to przypadku summa ta przepada, a ostatni przed nim licytant utrzymuje się przy kupnie. Innym zaś licytantom co się nie utrzymali, takowe summy zakładowe natychmiast zwróconemi będą. Temu któremu ta część przy licytacji na dziedzictwo przysądzoną będzie, summa zakładową przyimie się w moc szacunkowey, jeżeli tę złożyć zechce, lub mu się zwróci, jeżeli w miejscu summy szacunkowey okaże dostateczną ewikcyą na summę wyrównywającą trzeciej części szacunkowey summy jaką za część tę Łabunia postąpił, a która to ewikcyą wraz z tą samą częścią Łabunia służyłaby za zapewnienie dla Edukacyynego funduszu, że procent od całkowitey summy regularnie dochodzić go będzie. Jeżeliby licytant ryczałtowey szacunkowey summy złożyć niemógł, przyimie się od niego część trzecia lub więcej takowey summy, reszta zaś, z przyzwoitým dla funduszu Edukacyynego zastrzeżeniem bezpieczeństwa, zostawi się do umówionego czasu przy gruncie.

Gdyby dla braku ochoczych do nabycia na wieczność części Edukacyynoy M. Łabunia na

powyższych terminach, licytacja sprzedaży dóysć niemógła, wówczas, w dniach 24, 25 i 26 lutego tegoż 1822 roku nastąpi licytacja na possessyą arendowną sześcioletnią teyże części. Chcący pisać się za licytanta, złoży podobnie rubli sr. 500 w zakład że się od zaliczowanej summy nie cofnie i razem na zabezpieczenie dotrzymania kontraktu. Te pieniądze zwrócą się tym co się przy licytacji nieutrzymają. O bliższych warunkach tak do przedazy jako i do arendy, niemniej o stanie ninieyszem tej części Łabunia, można w kancellaryi Kommissyi wiadomości załagać.

Powyższe ogłoszenie aby powszechney doszło wiadomości, kommissya postanowiła przesłać do Rządów Guberskich Gubernii Wołyńskiej, Podolskiej i Kijowskiej z żądaniem rozesłania go właściwym policyom mieyskim i ziemskim, osobno zaś egzemplarze drukowane JWW. Marszałkom gubernii i powiatowym tychże gubernii przy komunikacyach dołączyć i do Redakcyi gazety Kuryera Litewskiego dla trzykrotnego w teyże gazecie umieszczenia onegoż, przesłać.

Dan w Krzemieńcu dnia 17 listopada 1821 roku.

Prezes i kawaler Michał Sobański.

Pisarz Rudzki.

O ś w i a d c z e n i e.

1. Excerpt z Protokołu potocznego Ziem. Ptu Śluck. w dacie poniżej zapisanego oświadczenia et eorundem pod pieczęcią tegoż Ptu przy opłacie należnych skarbów Monarszemu poszłin stronie potrzebującej jest wydan.

Roku 1821 mca decembra 5, dnia przed aktami Ziem. Ptu Śluckiego czyni się oświadczenie w następney rzeczy. Za odebraniem listu od mego brata, W. Waleryana Godaczewskiego, w dacie w roku teraźniejszy 1821 nowembra 7 dnia, do mnie pisanego, w którym zawiadamia, iż obżałowany Apolinary Wierzeyski, oblig jakoby odmienne wydany, przelał niewiadomey osobie pokrywam, którego nigdy niewydawałem, i żadnych summ od tegoż Wierzeyskiego niemiałem sobie zakredytowanych; owszem z exekutorstwa za testamentem jego oycy ś. p. Adama Wierzeyskiego ex Sędziego Śluckiego spełnianego, w czasie którego, expensa na procedura, edukacyą i oporządzenie do półku, co własnoręczne w roku 1819 karty i rejestra poświadczają, własnym groszem zaspokajałem, a co dziś przymuszonym zostaje prawnie mojej nalszności, pierwszy od wszystkich pokrywomych facyendarzy poszukiwać, niespodziewając się jednak aby obżałowany Apolinary Wierzeyski miasto wdzięczności, za podnaszane trudy około edukacyi i potrzeb jego, wypłacał się podstępem i kaził swoj honor z formowaniem ku swoim zamiarom obligu, wnosząc więc, że nie oblig, ale summa czer. zł. 500 suplementem, do testamentu ś. p. Adama Wierzeyskiego ex Marszałka Nowogródz. w roku 1820 mca marca 24 dnia sporządzoną, a 1821 marca 11 dnia na Sądach Ziem. Nowogr. aktykowanym, zapisaną, która ulokowaną została na obligu w 1808 roku od ś. p. Leona Godaczewskiego oycy oświadczonego się wydanym obowiązując successorów zesłego Godaczewskiego, aby takowa summa przez trzy lata była procentowaną pięcią procentami, a po upłynionych trzech lat, od daty jego śmierci opłaconą została do rąk Apolinarego Wierzeyskiego przelewa; z tego zatem względu ostrzegam po-

wszechność przez niniejsze zapowiedzenie, aby nikt takowej summy czer. zł. 500 nienabywał, gdyż ona jest odpowiednią następnym obiektem naprzód w roku teraż. 1821 apryla 5 dnia oświadczający się w dobrej ufności i zupełnej wierze przychylając się do usilnych prośb i przełożeń obżałowanego iż spodziewając się rangi oficera potrzebuje pieniędzy na oporządzenie się, mając wzgląd na tę gwałtowną potrzebę, obok tego uważając iż nikt nie może mieć pomocy ponieważ żadnego innego funduszu nad ten nie ma, dał na zapisaną testamentem należność złotych 2800 i procent dwóletni od reszty pozostałych złotych 7200 do roku 1823 apryla 5 dnia opłacił, co poświadczą w tej samej dacie kwietacynny własnoręczny dokument od obżałgo oświadczającemu się dany a tegoż roku apryla 4 dnia w aktach słuckich aktykowany. Powtóre aresztem w roku terażniejszy 1821 oktoobra 24 dnia założonym poszukuje na teżyże samej summie W. Józef Falski kommiss. dworzan. Ptu Słuc. rubli srebr. 170 z procentami zaległemi, i expensami prawnemi obligiem w roku 1818 oktoobra 8 dnia przez obżałgo Apolinarego Wierzeyskiego ku opłacie zaręczonych. Potrzebie to z owych expensow na potrzeby obżałgo Apolinarego Wierzeyskiego przez oświadczającego się, jego własnymi kartami udowodnić się powinnym i na zafatwienie interesów ich ogólnych familiynych też summa jest w ewikcyi przeto przelewny nabywca tej summy od obżałgo Apolinarego Wierzeyskiego stanie się odpowiednim wyżej wypisanym ewikcyom do dziś dnia wiadomym, i uległym warunkom testamentu s.p. Adama Wierzeyskiego ex Marszał. Nowogr., oraz zapowiada się że obżałny i dalsi jego bracia rodzeni Wierzeyscy żalnego obligu odemnie nie mają wydanego sobie, i mieć nie będą, że summy testamentem zapisanej s.p. Adama Wierzeyskiego ex marszał. nowogr. dopóty zdjąć nie będzie mógł, dopóki obżałny nieuspokoi oświadczającego się Falskiego pretensyow, a jeśliby do tego czasu pomienioną sumnę kto nabył pokryjomo musi odpowiedzieć i cierpieć za swą nieostrożność i chciwość. Gdyż facienda takowa nastąpićby nie mogła bez znacznego odstępnego ze szkodą przelewającego, a z profitu nabywcy co że tak jest zapewna to list brata mego W. Waleryana Godaczewskiego jest dowodem w którym odstępnie mnie zaofiarowane, aby tylko były pieniądze opłacone. Takowe oświadczenie w akta Ziemskie Słuckie wnosząc i one do Gazety Kuryera Litewskiego dla trzykrotnego wydrukowania podać determinuję i własną ręką podpisuję. Dat ut supra Kazimierz Godaczewski Regent Grodzki Nowogródzki.

Ze takowe oświadczenie może być do Kuryera Litewskiego podane zaświadczam. Maciej Buthak Pod. Ziem. Ptu Słuckiego.

Zgodno z protokółem świadczą Piotr Boltuś Ziem. Ptu Słuc. Regent.

O s t r z e ż e n i e.

1. Imieniem W. Jmć. Panów Anny z Wialbutów Kozakiewiczowej i Antoniny z Wialbutów Zaszczynskiej w assistencji mężów Wincentego Kozakiewicza b. Deputata wywodowego ptu Bychowskiego gubernii Mohylewskiej, i Stanisława Zaszczynskiego Kapitana b. wojsk polsch, czyni się z pobudek następujących: zeszy Mateusz Wialbut Dworzanin Skarbu Litgo Anny Kozakiewiczowej i Antoniny Zaszczynskiej mając zwiększonym spadkiem po bracie rodzonym Franciszku Wialbucie spłynionym znacznie zwiększony summowny i ruchomy fundusz, przy zejściu swoim zostawił ony drogą naturalnej sukcesyi potomstwu Janowi Strapczemu Brzeskiemu, Julijanowi Deputatowi Ihumeńskiemu, synom Wialbutom, oraz dwóm córkom z Wialbutów Kozakiewiczowej i Zaszczynskiej do równego podziału; gdy zatem rzeczeni bracia, jako naturalni opiekunowie zjawiający się urządzeniem ogólnym po oycu pozostałości, summy około sta tysięcy, z czego wynoszące kontentując jedną z siostr Kozakiewiczową w jej należności niepewnymi obligami od różnych obywateli z kredytów pościągali i na swój użytek obrócili, a schedę w majątku

Bijuciskach niegdys dziedzictwa Podkom. Oszmiań. Melchiora Wankuta czy przez ławę doczesną za pewną sumnę zeszałemu oycowi wydzieloney wyprzedawszy, do tego stopnia ogolny fundusz doprowadzili, iż ledwo jeden folwark Osany w poje Oszmian. sytuowany z ławy doczesnej Supińskich pozostał, a córki równe do owego mający prawo pokrzywdzone, nad wyrażony folwark do wynagrodzenia stral swoich, nie mają innej ewikcyi; przeto żeby i ten osłuteczny restrytucyi przedmiot przez równy obrót przed rozpoczętym drogą processu w Ziem. Oszmian. dopominkiem niezmiął, a przez układy o własnictwo pomienionego folwarku nikt niedoświadczal uszczerbku i zatrudnienia, a ztąd aby nikt w umowę o nabycie folwarku Osan nie wchodził, i na hipotekę onego kredytu nie czynił, całą publiczność zawiadamiają.

Takowe ostrzeżenie jako Plenipotent w imieniu aktorów interessu podpisują Kazimierz Rutkowski Adv. Sub. Oszmian.

Wolno umieścić w dodatku Kuryera Litgo Raymund Chodźko Z. Oszm. Prezyd.

Sądy Eadywizorskie.

1. Roku 1821 miesiąca grudnia 7 dnia, Sąd Podkomorsko-Eadywizorski: 1) do ułatwienia kwestyi działowej między WW. Wincentym Rosień. Arnolfem Szawelskim Gran. Jackiem Ziemskim Sędziami rodzeństwem Kiewnarскими; i 2) do usatysfakcyonowania kredytorów tak zeszałego ich oycy Józefa Kiewnarского, jako też późniejszych debitorów, z dóbr Kiewnar i dalszego nazwania w poje Szawel. leżących przez dekret remissyyny Sądu Ziem. Szawel. daty 13 dnia marca przeszłego 1820 r.; ustanowiony, po ułatwieniu początkowych przygotowań i dillacyi w celu ostatecznego całej sprawy rozbioru; w dniu dzisiejszym, jako w terminie z obwieszczenia upłynionym infundo dóbr Kiewnar, jurydykcyą swoją utworzył, a po wysłuchaniu stron procedujących dowodzenia i odwodów; przedsięwzięć całą sprawę wziąć do namowy. Gdyby zaś żaden z pretensorów, nieśkladał się niewiadomością, o existencyi tego Sądu, przez niniejszą awizacyą trzykrotnie w gazecie Kuryera Litgo ogłaszającą się, wzywają się wszyscy kredytorowie i wszelkiego nazwania pretensorowie mogący czynić poszukiwania na dobrach Kiewnarach i ich attynencyach dziedzictwa WW. Kiewnarских, ażeby takowe poszukiwania najspieszniej przynosili do działającego Sądu; uchylbione zaś przyścisie przed wzięciem sprawy do namowy; na zasadzie praw i remissyynego dekretu podawszystkie niewniesione do Sądu pretensye wiecznemu milczeniu.

Jan Przeciszewski b. Podkomorzy ptu Rosień.

Tomasz Herubowicz b. Prezyd. Ziem. Szawel.

Jan Narbut Sędzia Ziem. Szawel. i Eadyw.

1. Niżej podpisany zawiadamia sukcesorów zeszałego Ludwika Czartoszewskiego Szambelan. b. dworu pol. UUr. Annę z Jezierskich matkę Antoniego nieletniego syna aktora rzeczy Czartoszewskich i ich opiekę w tém: iż gdy dekretem oczewistym Sądu Ziem. ptu Wileń. z pomiędzy rozprawujących się stron o stopień sukcesyi po zeszałym Szambel. Czartoszewskim Ur. Antoniego Czartoszewskiego uznano za najbliższego konsukcessora, a tym powodem nakazano, ażeby niżej podpisany jako pełniący obowiązki plenipotentia za życia Ludwika Czartoszewskiego, i mający powierzone obligi i dokumenta złożył one in natura do Kancelaryi Ziem. Wileń. dla wyextradowania sukcesorom, niżej podpisany uzupełniając skutki dekretu wedle rejestru jakie tylko miał u siebie papiery w Kancelaryi Ziem. Wileń. przy zaniezionym oświadczeniu w terminie złożył i zlokował, a gdy się prywatnie dowiaduje, że też dokumenta przez sukcesorów Czartoszewskiego nie są odebrane, a wedle ukazu wyszłego (jeżeli do dnia 1 januar. 1822 r.) nie będą oblatowane, walar swój utracić mogą; przeto, aby niżej podpisany po zupełnym wyextradowaniu dokumentów, za nienastąpieniem

oblaty, nieulegl odpowiedzi, niniejsze czyni przed-
wczesne ostrzezenie.

Ze takowe ostrzezenie w Kuryerze Litew. mo-
ze bydz drukowane swiadczę Karol Romanowicz
Sędzia G. P. W.

3. Copia Translat z Aktow Sądu Zadwor-
nego (Oberhofgerycht) Kurlandskiego w sprawie
konkursyynnej dóbr Łaukiessy i Kurczmuyży.

Działo się dnia 16 septembra 1821 roku.
Podług Ukazu JEGO IMPERATORSKIEJ MO-
SCI Samowładnego całą Rossyą etc. etc. etc.

Ogłasza Sąd Zadworny (Oberhofgerycht) Kurlandski następnny dekret.

Gdy Kasztelan miński, Jenerał-Leitnant daw-
nych woysk Polskich, i orderow Polskich kawa-
ler Graf Szymon Zabiello, będąc kuratorem po-
łowy dóbr Łaukiessy i Kurczmuyży, przez suk-
cessyą po zeszyłym Szambel. i kawalerze Janie
Buchowieckim spadley, na siostrę Agatę Mór-
awską pisarzową Litewską, a drugiej połowy tych-
że dóbr z teyże sukcesyi po Szambel. Buchowie-
ckim, należący do brata jego, majora Józefa
Drogostawa Buchowieckiego, za prawem przeda-
żnym, w roku 1809 dnia 15 junii sobie wyda-
nym, został dziedzicem; oraz w tymże czasie,
byłą pierwisy u majora Buchowieckiego, w ku-
ratoryi, połowiczną część Mór-awskiej dóbr Łau-
kiessy i Kurczmuyży, tenże Graf Zabiello, jure
cesso, datą dnia 15 marca 1815 roku nabył, a
przez to z obu takowych sched, aktualnym zo-
stał dziedzicem, całkowitych dóbr Łaukiessy i
Kurczmuyży, lecz, zajętych przez hipotekę, tych
dóbr kredytorów nieopłacił, owszem, jak sam, nie-
zaprzeczył, iż tymto kredytorom po rok 1817
dzień 8. Jana z procentów zadłużył się trzydzie-
ście tysięcy talarów bitych, a oprócz tego poda-
tkow nie opłaconych 7,000 rubli assygn. zwinił,
a nadto w obligowej pretensyi za 500 talarów
bitych, exekucyi (tradycyi) dopuścił, i w takim
stanie dobra takowe Łaukiessę i Kurczmuyżę w
roku 1817 synowi swemu Grzofowi Józefowi Za-
biellowi zacedował; a ten we wszelkie prawa o-
yca swego wstępując, dobrowolnie i wyraźnie, sam
się o tym oświadczył, a przez to samo i został
aktualnym debitorem wszystkich Łaukiessy i Kur-
czmuyży kredytorów; jednakże mimo to wszystko,
obowiązkow swoich, dla tychże kredytorów nie-
wypełnił; owszem tak, jak już były prowokowa-
ne dobra Łaukiessa i Kurczmuyża na konkurs
zezwoił, też niezaprzeczając, że procenta kredy-
torom należne, podatki skarbowe od chłopów wy-
bierane i 5,000 talarów bitych, za wydanie pos-
sessyi fundi, dóbr Łaukiessy Wisniewskiemu, do
siebie zabrał. Z postępku obu tych Grzofow Za-
biellów, kredytorowie dóbr Łaukiessy i Kurcz-
muyży, bez żadney wątpliwości, słuszne do ich
dalszego majątku mają prawa i pretensyę: a zaty-
m na prośbę Kuratoryi, nie tylko dobra Kasztelana miń-
skiego i Kawalera orderow Polskich Jenerał-Leit-
nanta dawnych woysk Polskich Grzofa Szymona
Zabielly, jako to: 1) W Gubernii Witepskiej
Powiecie Lepelskim, majątek Orzechowna. 2) W
Gubernii Mińskiej Powiecie Ihumeńskim zastawny
majątek Cielakow i scheda z konkursu (z exdy-
wizyi) Oskierczyńskiego z dóbr Szacka, oraz w
Rzeczyckim Powiecie majątek dziedziczny Li-
stwinow. Lecz i do jego syna, Grzofa Józefa
Zabielly należący w Gubernii Litewskiej Wileń-
skiej majątek dziedziczny Linkow zwany, pod
sekwestr zajętemi bydz się ogłaszają i ku pomo-

cy takowego sekwestru wyeksekrowania wszelkie
do tego stosujące się sądownictwa rekwirują się,
nadto tak Kasztelan miński, Jenerał-Leitnant i
kawaler orderow Polskich Graf Szymon Zabiello,
jako też i syn jego, Graf Józef Zabiello powin-
ni, do Akt tey konkursyynnej sprawy złożyć ra-
chunki, jako to: pierwszy z intrat które on, ja-
ko kurator z połowy dóbr Łaukiessy i Kurczmuy-
ży wybierał, ze schedy do Mór-awskich należą-
cey, oraz z intrat całkowitych tych dóbr Łau-
kiessy i Kurczmuyży, z których on jako dziedzic
pożytkował; drugi z intrat które on, podczas
swego dziedzictwa wyżej wzmienionych dóbr,
aż do oddania onych w rządy kuratoryi, wybrał.
S. J. R. Prod. Die ut supra. (L. S.)

Podpis Zadwornego (Oberhofgerychtu) Sądu
Extradidit et in fidem subscripsit F. W. Hiller
Sekretarz.

Pro vera Copia et pro vera Versionis Joannes
Henricus Walter. Caes. Mai. Russ. Imp. No-
tarius Publicus Juratus.

Sąd Exdywizorski.

2 Sąd Taxatorsko Exdywizorski dekretem Są-
du Gł. Grodzieńskiego 2go departamentu Roku
1819 8bra 21 nastłym w Gubernii Grodzieńskiej
w powiecie Lidzkim w majątności Krupie zeszyłych
Michała i Teressy z Suchodolskich Szukiewiczow
kapitaństwa b. woysk pol. za długi tychże Szukie-
wiczow ustanowiony, po uprzątnieniu czynnościow
pierwszemu zjazdowi właściwych dekretem 1820
8bra 18 dnia przez siebie ogłoszonym, dla ukon-
czenia poruczonego sobie exdywizorskiego dzieła po
wydanym i zeznanym czteroniedzielnym obwieszcze-
niu, zebrał się do majątności Krupy w dniu 28 8bra
idącego 1821 roku, lecz gdy w tym terminie suk-
cessorowie zeszyłych kapitaństwa Szukiewiczow zło-
żyli Sądowi exdywizorskiemu dekret remissyyny
Sądu Gł. Grodzieńskiego 2go departamentu 1821
7bra 23 między nimi tylko nastaly, zrobienie mię-
dzy nimi podziału majątku reszty od usatysfakcy-
onowania wierzytelow zeszyłych kapitaństwa Szu-
kiewiczow pozostać mogącey, i uczynienie między
nimi wzajemnie rachunku w pretensyach i tych
zaspokojenie, temuż Sądowi exdywizorskiemu przy-
poruczający, gdy inne jeszcze znalazły się okoliczno-
ści odkładu Sądowego wymagające a przytym gdy
i kredytorowie nie wszyscy zebrałi się, przeto Sąd
exdywizorski uprzątnawszy w tym zjeździe niektó-
re okoliczności dopiero ułatwionymi bydz mogą-
ce, sądownictwo swoje do dnia 8 mca marca roku
następnego 1822 odroczył, ażeby zaty-
m na takowy termin wszyscy wierzytele i pretensorowie do ze-
szyłych Michała i Teressy Szukiewiczów, i do po-
zostalego po nim majątku Krupy dopominalne
stosunki utwarzać mogący, do majątku Krupy
przybywali, i dowody swoich pretensyow przed Są-
dem exdywizorskim sub ammissione rei objawiali,
jako już w ostatecznym bydz mającym exdywizor-
skim zjeździe, Sąd Exdywizorski przez niniejszą
awizacyą dla trzykrotnego ogłoszenia do gazet Ku-
ryera Litewskiego podającą się interessowane oso-
by uwiadamia. Dat roku 1821 mca 8bra 29 dnia
w Krupie.

Ignacy Dzieżyc b. Sędzia Gran. Ptu Lidz
Exdywizor. Exdywizor Michał Boredziez. Exdy-
wizor Józef Lipiński. Józef Makarewicz Regent
Exdywizorski.

3. Niżej podpisany, otrzymawszy w roku 1818
zaszczytne poruczenie od osob do tego upowa-
żnionych, zbierania składki na pomnik dla ś. p.
Generała Tadeusza Kościuszki, gdy uszu moich
dochodzi wątpliwość niektórych osob, zwłaszcza
z odległych guberniy, czyli pieniądze przez nich
składane doszły przeznaczenia swego, to jest rąk
szanownego ziomka, niedawno zmarłego JW. Ge-
nerała Mokronoskiego, ogulnym zbiorem składki
trudniącego się; gdy pomimo prośby mojej przy-

przesłaniu składki do tegoż ś. p. Generała Mokronoskiego, ażeby dla usprawiedliwienia mnie przed kontrybucjami, raczył kazać przyłączyć mu rachunek w Gazetach umieścić, takowe ogłoszenie dotąd spóźnione zostało; przymuszonym siebie widzę domieść przez Gazetę Kurjera Lit. Szanownym Redakom, którzy do tej składki przyczynili się, iż jeszcze w roku 1818 przesłałem ś. p. JW. Mokronoskiemu wszystkie pieniądze, które przez ręce moje przechodziły, na co otrzymałem rewersalny list, który u mnie się znajduje. Chcąc zaś wyjaśnić, wiele wynosiły i z jakich źródeł pieniądze przezemnie posłane składały się, następujący rachunek przyłączam.

Zebrano w Grodnie w czasie elekcyi gubern. i oddano mnie przez JW. Radcę Stanu Pusłowskiego bez listy szczegółowej czer. zł. 240.

Zebrano w powiecie słonimskim w czasie elekcyi powiatowej i przysłano wraz z listą imienną jak następuje: Pusłowski Wojciech czer. zł. 10 Adam Tyman czer. zł. 1, Jan Xiąże Polubinski zł. 6 gr. 20, Stefan Niezabykowski sędzia słonim. czer. zł. 1, Wincenty Goyżewski szambelan zł. 6 gr. 20, Józefat Lipski zł. 13 gr. 10, Stefan Protasiewicz zł. 4, Róch Rostocki zł. 6, Franciszek Kreydyk zł. 6 gr. 20, Kazimierz Wołowicz zł. 20, Hipolit Przesławski zł. 5, Samuel Jeśman zł. 6 gr. 20, Ferdynand Borzymowski czer. zł. 1, Apolinary Przesławski zł. 6 gr. 20, Nikodem Lipski czer. zł. 1, Jan Sidorowicz zł. 20, Jan Łukaszewicz zł. 6 gr. 20, Kasper Ostromecki czer. zł. 1, Konstanty Ostromecki zł. 6 gr. 20, Wincenty Xiąże Polubinski prezydent zł. 6 gr. 20, IKmz. Remborowicz zł. 6 gr. 20, Joachim Kołataj zł. 6 gr. 20, Alojzy Przesławski zł. 6 gr. 20, Adam Jelec zł. 13 gr. 10, Paweł Miłaczewski zł. 6 gr. 20, Andrzej Mikulski zł. 20, Jan Korsak, zł. 4, Michał Łagiewnicki zł. 6 gr. 20, Tadeusz Jundził zł. 6 gr. 20, Stanisław Jundził zł. 6 gr. 20, Kazimierz Rohoza zł. 5, Ignacy Rohoza zł. 6 gr. 20, Hieronim Przesławski zł. 6 gr. 20, Jerzy Protasiewicz zł. 4, Ignacy Domeyko czer. zł. 1, Tadeusz Xiąże Polubinski zł. 6 gr. 20, Ignacy Xiąże Polubinski zł. 6 gr. 20, Franciszek Garbowski zł. 6 gr. 20, Stefan Mikulski czer. zł. 1, Marcin Przesławski zł. 6 gr. 20, Wincenty Przesławski zł. 12 gr. 20, Michał Xiąże Polubinski zł. 6 gr. 20, Maurycy Strawiński zł. 6 gr. 20, Stanisław Zienkiewicz czer. zł. 1, Brekling podpółkownik zł. 6 gr. 20, Franciszek Polubinski zł. 6 gr. 20, Zenon Polubinski zł. 6 gr. 20, Mikołaj Polubinski zł. 6 gr. 20, Ignacy Wołowicz i za syna Eustachiego zł. 13 gr. 10, Chryzostom Kunciewicz zł. 6 gr. 20, Sprawnik Zacharianski zł. 10, Michał Mikulski czer. zł. 1, Adam Szukiewicz czer. zł. 1, Tomasz Szukiewicz czer. zł. 1, Józef Szukiewicz zł. 6 gr. 20, Paweł Szumowicz zł. 13 gr. 10, Ignacy Radziszewski zł. 6 gr. 20, Izidor Mikulski zł. 20, Jan Raymund Strawiński czer. zł. 1, Alexander Jelec

zł. 6 gr. 20, Jan Kiersnoski zł. 6 gr. 20, Joachim Czudoski zł. 6 gr. 20, August Konopka zł. 6 gr. 20, Wincenty Konopka zł. 6 gr. 20, Michał Aramowicz zł. 6 gr. 20, Maciej Kasperowicz zł. 1, Józef Jelec zł. 6 gr. 20, Hieronim Kostrowicki zł. 6 gr. 20, Julian Kiełczewski zł. 4, Michał Jundził zł. 6 gr. 20, Tomasz Zawisza zł. 6 gr. 20, Jan Bychowiec czer. zł. 1, Jan Michałowski zł. 6 gr. 20, Antoni Czczot zł. 6 gr. 20, Józef Nowicki zł. 6 gr. 20, Alexander Pławski zł. 5, Michał Jeśman zł. 6 gr. 20, Ignacy Rostocki zł. 6, Józef Wołk zł. 6, Antoni Świeżyński zł. 7, Mikołaj Kondracki zł. 6, Ludwik Soroka zł. 6 gr. 20, Ignacy Błazejewski zł. 6 gr. 20, Felx Przesławski zł. 4, Bogusław Świeżyński zł. 13 gr. 10, Kowalewski zł. 6 gr. 20, Ignacy Kiersnoski zł. 6 gr. 20, Jan Nielubowicz zł. 6 gr. 20, Jerzy Szemiota zł. 6 gr. 20, Michał Kłimowicz zł. 6 gr. 20, Franciszek Puczkowski czer. zł. 1, Onufry Wolski zł. 4, Stanisław Dolinski zł. 6 gr. 20, Kazimierz Korzon zł. 6 gr. 20, Józef Pławski zł. 1, Ignacy Korzon zł. 6 gr. 20, Tomasz Kowalewski zł. 6 gr. 20, Andrzej Bułhak zł. 6 gr. 20, J. Mikulski zł. 13 gr. 10, Jerzy Benklewski zł. 6 gr. 20, Felix Broński marszałek czer. zł. 2, Józef Przesławski zł. 6 gr. 20.

Przez JW. Konstantego Weysenhofa b. marszałka z gubernii witebskiej z powiatu łucyńskiego, zebrano i przysłano podług listy jak następuje: Ludwika Benisławska zł. 41 gr. 20, Rozalia Wojciechowska rubli assyg. 5, Antoni Benisławski zł. 100, Kalesanty Benisławski zł. 93 gr. 10, Franciszek Widerhof rubli assyg. 10, Ferdynand Meures zł. 4 gr. 20, Józef Sołtan zł. 41 gr. 20, Klasztor Posinski xięży demikanow zł. 66 gr. 20, Nikodem Witowski zł. 26 gr. 20, M. Pleszczynski zł. 6 gr. 20, Alexander Dobkiewicz zł. 53 gr. 10, Jan Romer rubli assyg. 25, Dominik Kibort rubli assyg. 25, Ambroży Snarski zł. 16 gr. 20, Ignacy Ryk zł. 6 gr. 20, Jan Kibort zł. 6 gr. 20, Jerzy Walden zł. 13 gr. 10, Bonifacy Benisławski rubli assyg. 50, Xawera Benisławska zł. 66 gr. 20, Bezimienny z Oświeja zł. 166 gr. 20, Andrzej Szachno zł. 40, Tadeusz Dłużniewski zł. 20, Antoni Ryck zł. 26 gr. 20, Floryan Bielewicz zł. 6 gr. 20, Justyn Romer zł. 20, Antoni Romer rubli ass. 50, Konstanty Weysenhof zł. 33 gr. 10.

Mnie do rąk oddały następujące osoby: Michał Mikulski v. marszałek słonimski czer. zł. 1, Mikulska z Wołowiczów v. marszałkówna czer. zł. 2 i zł. 4, Sołtan b. Marszałek Litewski zł. 100. Ogółem czer. zł. 269 zł. pol. 1620 gr. 10 rubli assyg. 165.

Takową wiadomość przy rachunku pieniędzy do Gazety Kurjera Lit. podając podpisuję w Zdziciele roku 1821 xbra 6 dnia. Adam Sołtan.

Wolno drukować C. Golański.

W Redakcyi Kurjera Litewskiego przyymuje się prenumerata na pisma następujące:

Kurier Litewski, na rok z pocztą rub. sr. 14, bez pocztu rub. sr. 6. Na półroku z pocztą rub. sr. 7, bez pocztu rub. 4 kop. 50; kwartalowie bez pocztu rub 2 kop. 25.

Dziennik Wileński, na rok cały z pocztą rub. sr. 8, bez pocztu rub. sr. 6.

Dzieje Dobroczynności, na rok cały z pocztą i bez pocztu rub. sr. 6.

Wiadomości Brukowe, na rok cały z pocztą rub. sr. 4, bez pocztu rub. sr. 2 kop. 50.

Obserwacje meteorologi- czne.	Czas obserwacji	Wysokość Barom.	Wys. Ther. Reau.	W i a t r y.	Odmiana w powiet.
	dnia 14 średnia	27 cal. 0,0 lin.	+ 3,58 stopni	Polud. Zachodni	Pochmurno
	dnia 15 średnia	27 — 3,37 —	+ 3,58 —	Polud. Zachodni	Pochmurno
	dnia 16 godz. 6	27 — 7,6 —	+ 1,5 —	Polud. Zachodni	Pogoda